

РЕФОРМУВАННЯ ФІСКАЛЬНИХ ВІДНОСИН В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Євроінтеграція є головним і незмінним зовнішньополітичним пріоритетом України, системоутворювальним чинником стратегії економічного та соціального розвитку України. При цьому інтеграція не є самодостатньою метою. Інтеграція в Євросоюз повинна сприйматися як шлях реформ, який вже був ефективно використаний не однією країною.

Значним кроком на шляху зближення України з ЄС стало укладення Угоди про асоціацію (УА) на заміну чинної Угоди про партнерство та співробітництво між Україною та Європейським Союзом. Ключовий компонент Угоди про асоціацію – це наближення законодавства та адміністративних процедур України до відповідних норм та процедур ЄС. Це завдання покладено на сектор державного управління, і його реалізація визначатиме вплив та довгострокові наслідки УА для країни в цілому, її окремих сфер та галузей. Особливо актуальними є наслідки та впроваджувані зміни в царині фіскальних відносин для розвитку зовнішньоекономічної діяльності українських бізнес-структур. В рамках так потрібної українському суспільству європейської інтеграції у податковому та митному законодавстві відбулося багато змін та нововведень, які неоднозначно оцінюються практиками та експертами (введення ПДВ-рахунків, скорочення податкових пільг для АПК, диференціація ставок ЄСВ, введення місцевого акцизу). Однак, відсутній комплексний підхід до реформ даної сфери.

Відносини між бізнесом, фіскальними органами та державою є викривленими, спотвореними. Фіскальні органи виконують переважно "каральну" функцію, держава зацікавлена у наповненні бюджету, відповідно податки та податкові платежі виконують лише фіскальну функцію, забуваючи про стимулюючу, бізнес, відчуваючи значний тиск, намагається ухилитись від сплати податків як легальними, так і нелегальними шляхами.

Реформування фіскальних відносин передбачає як зміни митного та податкового законодавства, так і вдосконалення механізмів їх впровадження в дію. Так, в цілому необхідно:

- забезпечити стабільність та загальну прогнозованість податкового законодавства, оскільки часті його перманентні зміни негативно відображаються на діяльності суб'єктів господарювання;
- при впровадженні нових норм та вимог податкового й митного законодавства враховувати відповідні директиви Ради ЄС;
- спростити методологію обліку, розрахунку і сплати податків (для бізнесу – зайві витрати внаслідок складності відповідних процедур);
- забезпечити однозначне читання норм законів та усунути індивідуальні податкові консультації, оскільки це сприяє корупційним діям з боку посадовців;
- максимально можливо запровадити електронне адміністрування податків та податкових платежів з метою усунення особистісного фактору та спростити процедури адміністрування загалом. Безпосередньо, що стосується зовнішньоекономічної діяльності (ЗЕД) необхідно:
- змінити систему авансових платежів по ПДВ, це зумовлює вимивання обігових коштів суб'єктів господарювання, а в умовах значних коливань валютних курсів – зростання валютних ризиків;
- налагодити співпрацю щодо спільного (українськими митниками та митниками країни, з якої ввозять товар) митного оформлення вантажів при ввезенні в Україну з метою усунення можливостей ухиляння від сплати податків внаслідок подання неправдивої інформації імпортером;
- змінити порядок застосування санкцій до суб'єктів ЗЕД в разі неповернення валютної виручки. Так, сьогодні суб'єкти ЗЕД резиденти, які мають неповернення валютної виручки, незалежно від того з чиєї вини – самого суб'єкта ЗЕД чи його контрагента сталась така ситуація, автоматично підпадають під дію санкцій і змушені отримувати ліцензію на кожну операцію ЗЕД. Необхідно запровадити норму, що санкції застосовуються лише тоді, коли за рішенням суду доведена провина самого суб'єкта ЗЕД в такій ситуації;
- оптимізувати час митного оформлення вантажів, затягування митного оформлення з боку відповідних органів призводить до додаткових витрат суб'єктів господарювання, а вразі транзитних вантажів, зокрема в морських портах, значна тривалість оформлення та вищі ніж в Європі портові збори, призводять до втрат споживача таких послуг.